

Rozwój rynku: Produkty chemii organicznej (CN 29) — 2015–2025

Wprowadzenie

Dział 29 Nomenklatury Scalonej obejmuje szeroki wachlarz organicznych chemikaliów – od prostych węglowodorów, przez alkohole, kwasy organiczne, związki azotowe, aż po witaminy i antybiotyki. Niniejszy raport analizuje wymianę handlową Unii Europejskiej (traktowanej jako jeden reporter) z krajami spoza UE w latach 2015–2025 na podstawie danych rocznych.

Wartość unijnego eksportu i importu produktów CN 29 podwoiła się w tym okresie, jednak wzrost ten był napędzany przede wszystkim gwałtownym skokiem cen jednostkowych, podczas gdy wolumen eksportu wyraźnie zmalał, a wolumen importu pozostał względnie stabilny. UE z niewielkiego eksportera netto stała się importerem netto, a struktura geograficzna wymiany przeszła głęboką przebudowę: umocniła się pozycja Stanów Zjednoczonych i Chin, natomiast znaczenie Zjednoczonego Królestwa i Rosji drastycznie spadło. Poniżej przedstawiamy trzy główne obserwacje, każdą zilustrowaną danymi i odpowiednimi odnośnikami do dashboardu handlowego.

1. Wartość handlu zwielokrotniona przez inflację cen, przy kurczącej się masie towarowej

Wartość eksportu i importu wzrosła o blisko 100%, lecz w drugiej części dekadę dynamikę napędzały ceny

W latach 2015–2025 wartość unijnego eksportu chemikaliów organicznych wzrosła z 52,3 mld EUR do 103,0 mld EUR (+96,9%), a importu z 56,0 mld EUR do 107,6 mld EUR (+92,0%). Najsilniejszy skok przypadł na lata 2021–2022 oraz na rok 2025. Sam tylko rok 2025 przyniósł wzrost eksportu o 37,0 mld EUR względem 2024 r. Ogólny przegląd handlu

Wolumen eksportu skurczył się o 23%, podczas gdy wolumen importu pozostał stabilny

Całkowicie odmiennie zachowały się ilości towarów. Eksport w tonach spadł z 12,4 mln ton w 2015 r. do 9,5 mln ton w 2025 r. (–22,9%). Import natomiast oscylował wokół 24–

27 mln ton i w 2025 r. wyniósł 24,97 mln ton, zaledwie 2,4% więcej niż w 2015 r. Tak więc rosnące wartości handlu są niemal wyłącznie efektem drożących produktów.

Jednostkowe ceny transakcyjne – zarówno w eksporcie, jak i imporcie – wzrosły bardzo silnie

W 2015 r. średnia cena eksportu wynosiła 4 225 EUR/t, a importu 2 298 EUR/t. W 2022 r., po zawirowaniach związanych z odbiciem popytu po pandemii i wojną w Ukrainie, ceny eksportu wzrosły do 6 331 EUR/t, a importu do 4 166 EUR/t. W 2025 r. ceny eksportu osiągnęły rekordowe 10 787 EUR/t (+155,3% w stosunku do 2015 r.), a importu 4 298 EUR/t (+87,0%). Przewaga cenowa towarów eksportowanych nad importowanymi powiększyła się z 1,8 razy do 2,5 razy, wskazując na specjalizację UE w droższych, wyżej przetworzonych chemikaliach.

Rok	Eksport (mld EUR)	Import (mld EUR)	Saldo (mld EUR)	Wolumen eksportu (mln t)	Wolumen importu (mln t)	Cena jedn. eksportu (EUR/t)	Cena jedn. importu (EUR/t)
2015	52,3	56,0	-3,7	12,4	24,4	4 225	2 298
2022	72,7	110,0	-37,3	11,5	26,4	6 331	4 166
2025	103,0	107,6	-4,6	9,6	24,9	10 787	4 298

Źródło: jak wyżej.

2. Przebudowa geograficznych kierunków wymiany – dominacja USA i Chin, zanik handlu z Rosją oraz spadek znaczenia Wielkiej Brytanii

Stany Zjednoczone stały się absolutnym liderem zarówno po stronie eksportu, jak i importu

W latach 2015–2025 wartość unijnego eksportu do USA wzrosła z 17,2 mld EUR do 68,0 mld EUR (+296,5%). Import z USA zwiększył się z 10,2 mld EUR do 25,4 mld EUR (+148,4%). W efekcie Stany Zjednoczone odpowiadały w 2025 r. za 66% całego eksportu UE w dziale 29 (wobec 33% w 2015 r.) i za 24% importu. Koncentracja eksportu – mierzona wskaźnikiem Herfindahla-Hirschmana – wzrosła z 1 531 do 4 813 (+214%), potwierdzając ogromną zależność od rynku amerykańskiego. Główni partnerzy handlowi

Chiny dynamicznie zwiększyły udział w imporcie UE, stając się największym dostawcą

Import z Chin podskoczył z 7,6 mld EUR w 2015 r. do 34,1 mld EUR w 2025 r. (+347,7%). Jeszcze w 2022 r. wartość ta osiągnęła rekordowe 40,5 mld EUR. Chińskie chemikalia or-

ganiczne weszły do UE w dużych ilościach i po stosunkowo niskich cenach – średnia cena importowa z Chin w 2025 r. wyniosła ok. 8 000 EUR/t, ale wcześniej, przed skokiem cen w 2022 r., oscylowała wokół 4 000–5 000 EUR/t. Udział Chin w imporcie UE wzrósł z 14% do 32%. Koncentracja – HHI pokazuje, że HHI importu wzrósł z 1 318 do 2 024, co oznacza większą koncentrację dostaw, choć w mniejszym stopniu niż po stronie eksportu.

Wymiana z Wielką Brytanią załamała się po brexicie, a handel z Rosją niemal zanikł

Eksport do Zjednoczonego Królestwa spadł z 5,5 mld EUR w 2015 r. do 2,9 mld EUR w 2025 r. (–47,5%). Import z UK skurczył się z 5,2 mld EUR do 2,6 mld EUR (–50,3%). Zmiany te nastąpiły głównie po 2020 r., wraz z opuszczeniem przez Wielką Brytanię jednolitego rynku.

Z kolei import z Rosji, który w 2015 r. wynosił 1,2 mld EUR, w 2025 r. osiągnął zaledwie 0,2 mld EUR (–82,8%). Regres ten przyspieszył po 2022 r., kiedy to sankcje i dobrowolne ograniczenia zakupów praktycznie wyeliminowały Rosję z listy istotnych dostawców.

Główni partnerzy handlowi w latach 2015 i 2025

Kierunek	Partner	2015 (mld EUR)	2025 (mld EUR)	Zmiana %
Eksport	USA	17,2	68,0	+296,5
Eksport	Szwajcaria	6,6	7,3	+10,7
Eksport	Chiny	3,0	3,1	+2,3
Eksport	Turcja	1,4	1,9	+36,6
Eksport	Wlk. Brytania	5,5	2,9	–47,5
Import	Chiny	7,6	34,1	+347,7
Import	USA	10,2	25,4	+148,4
Import	Wlk. Brytania	5,2	2,6	–50,3
Import	Arabia Saudyjska	1,3	1,6	+18,0
Import	Rosja	1,2	0,2	–82,8

Źródło danych: Główni partnerzy handlowi

3. Rosnąca zależność importowa i wysoka wrażliwość na szoki cenowe

UE z eksportera netto stała się trwałym importerem netto

Wskaźnik zależności od importu netto (wyrażony jako procent krajowego zużycia) jeszcze w połowie poprzedniej dekady był ujemny (–1,8% w 2006 r.), co oznaczało, że UE więcej

eksportowała niż importowała netto. Od 2015 r. wskaźnik ten przyjmuje już wartości dodatnie – 6,7% w 2015 r., 23,4% w rekordowym 2022 r. i 19,6% w 2024 r. Oznacza to, że UE coraz bardziej polega na zewnętrznych dostawach chemikaliów organicznych. Zależność od importu netto

Jednocześnie wskaźnik intensywności handlu (stosunek sumy eksportu i importu do produkcji) spadł z 192% w 2015 r. do 73,8% w 2024 r., co wynika z silniejszego wzrostu wartości produkcji krajowej (z 99,4 mld EUR w 2015 r. do 121,2 mld EUR w 2024 r.) przy wolniejszym wzroście obrotów.

Gwałtowne szoki cenowe w 2021–2022 uderzyły przede wszystkim w import z Chin i Wielkiej Brytanii

Analiza zmienności i skoków cenowych wykazała cztery wyraźne zdarzenia:

- Import z Chin: cena jednostkowa w 2022 r. wystrzeliła o 146,5% w stosunku do lat bazowych 2020–2021, co przy wysokim udziale Chin (37,2% wartości importu) silnie podniosło ogólny wskaźnik inflacji importowej.
- Import z Wielkiej Brytanii: skok cen o 146,8% w tym samym okresie, przy spadającym wolumenie.
- Import z Arabii Saudyjskiej: wzrost cen o 49,6% już w 2021 r.
- Eksport do Norwegii: cena skoczyła o 57,7% w 2022 r.

Szoki te były spowodowane globalnymi zakłóceniami łańcuchów dostaw, wysokimi cenami surowców i energii, a także gwałtownym odbiciem popytu po pandemii. Analiza zmienności i szoków cenowych

Wewnątrzunijna specjalizacja – Irlandia, Belgia i Holandia kluczowymi eksporterami

W 2025 r. najbardziej wyspecjalizowanymi w eksporcie chemikaliów organicznych państwami UE były Irlandia (RSCA = 0,76), Belgia (0,42) i Malta (0,37). Irlandia, odpowiadając za 15,4% unijnego eksportu tych produktów, wytwarza je w bardzo dużych ilościach – głównie wysoko przetworzone związki, takie jak aminozwiązki z grupą tlenową i produkty farmaceutyczne. Niemcy i Holandia również odgrywają istotną rolę, choć ich eksport w wartościach bezwzględnych zmalał lub ustabilizował się. Specjalizacja eksportowa

W imporcie do UE przodują Włochy (30,4 mld EUR w 2025 r., wzrost o 500% względem 2015 r.), Niemcy (14,1 mld EUR) oraz Belgia i Holandia. Tak duży przyrost w przypadku Włoch sugeruje rosnące zapotrzebowanie przemysłu farmaceutycznego i tworzyw sztucznych na półprodukty organiczne z importu.

Struktura importu i eksportu według podpozycji CN (2025 r.)

Podpozycja	Opis (wybrane)	Wartość importu (mln EUR)	Cena jedn. importu (EUR/t)	Wartość eksportu (mln EUR)	Cena jedn. eksportu (EUR/t)
2905	Alkohole alifatyczne i pochodne	3 469	489	1 750	1 407
2902	Węglowodory cykliczne	1 944	969	961	946
2917	Kwasy polikarboksylowe	1 504	1 099	717	1 389
2922	Związki aminowe z tlenową grupą funkcyjną	2 339	2 475	–	–
2909	Etery, eteroalkohole i pochodne	1 420	937	936	1 386

Dane na podstawie: Porównanie segmentów produktowych

Jak widać, w imporcie dominują tanie alkohole i węglowodory, natomiast eksport UE koncentruje się na droższych związkach – np. kwasach polikarboksylowych czy eterach o wyższej jednostkowej cenie. To potwierdza model, w którym UE importuje surowce i proste półprodukty, a eksportuje wysokomarżową chemię specjalistyczną.

Podsumowanie

W latach 2015–2025 handel unijny chemikaliami organicznymi przeszedł fundamentalne zmiany:

- **Wartość** obu strumieni handlu podwoiła się, jednak wzrost ten w całości zawdzięczamy skokowi cen jednostkowych (eksport +155%, import +87%), podczas gdy wolumen eksportu skurczył się o 23%, a importu pozostał bez zmian.
- **Struktura geograficzna** uległa radykalnej reorientacji: eksport zdominowały Stany Zjednoczone (66% w 2025 r.), import – Chiny (32%). Jednocześnie wymiana z Wielką Brytanią skurczyła się o połowę, a Rosja przestała być liczącym się dostawcą.
- **Zależność importowa** UE wzrosła z poziomu bliskiego zeru do niemal 20% krajowego zużycia, co wraz z wysoką koncentracją dostaw (głównie Chiny i USA) zwiększa podatność na zewnętrzne szoki cenowe. Zdarzenia z lat 2021–2022, gdy ceny importowe z Chin i UK wzrosły o ponad 140%, unaocznily tę wrażliwość.
- **Specjalizacja wewnątrz UE** pozostaje silna – Irlandia, Belgia i Holandia generują lwią część eksportu, a Włochy i Niemcy przodują w imporcie. UE wciąż eksportuje chemika-

lia o wyższej wartości dodanej (droższe w przeliczeniu na tonę), podczas gdy importuje tańsze surowce i półprodukty.

W nadchodzących latach kluczowym wyzwaniem będzie dywersyfikacja źródeł dostaw, wzmocnienie odporności łańcuchów wartości oraz utrzymanie konkurencyjności unijnego przemysłu chemicznego przy utrzymujących się wysokich kosztach energii i surowców.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.